

SİL BAŞTAN 2019

Müge İplikçi (1966-

KİŞİLER

Nebiye Nebiye, evlat edinilmiştir. Fakat bir süre sonra babası başka bir kadına aşık olup annesini ve onu terk etmiştir. Çocukluğu terk edilme, ayrılma gibi travmalarla geçmiştir. Evlat edinildiği ailede babası da terk edince annesi ve anneannesi ile bir evde büyür. Resim yapan anneannesi gibi resim yapmak istiyordur. Annesi ise her şeyi en iyi kendisinin bildiğini düşünen bir çevirmendir. İki kadın da takıntıları olan kişiliklerdir ve bu Nebiye'yi de etkiler. Temizlik hastası, anksiyetiye bozukluğu ve alerjileri olan, geçmiş ve yaşadığı an arasında zaman zaman gelgitleri olan bir karaktere dönüşmüştür. Edebiyat öğretmenidir fakat hastalığı sebebiyle kütüphane görevlisi olmuştur. 7 yıldır mesleğinden uzaktır ve görev dönmek istiyordur.

Serin Serin, Kenan ile nişanlıdır. Edebiyat öğretmenliğinden yeni mezun olmuştur fakat henüz atanmamıştır. Ücretli öğretmenlik yapmak için Nebiye'nin görev aldığı okula gelmiştir. Sol görüşlü, barışçıl ve eylemlerde aktif olarak yer alan bir kişi olduğu anlaşılmaktadır. Nebiye'nin tam tersi bir karakter olarak karşımıza çıkmaktadır.

ÖYKÜ

Nebiye'nin dilekçesi Nebiye, şu an eski okulu ile aynı ilçede bir lisede kütüphane sorumlusu olarak görev almaktadır. Fakat alerjik astımı yüzünden tozlu ve rutubetli ortamda çalışmak istemiyor ve artık iyileşmeye başladığını düşünerek görevine geri dönmek istiyordur. Edebiyat öğretmeni olarak emekli olmak da onun için iyi ve annesinin vasiyeti olduğundan bu konuyla ilgili bir dilekçe yazmaya karar verir. Daha önce de yazmıştır ama lisede görevli Safinaz Hanım, gazetede yeni atamalar haberini görünce tekrar dilekçe yazıp, bizzat gidip Milli Eğitim Müdürlüğü'nde görevli Erdal Haymana'ya dilekçeyi teslim etmesini söylemiştir. Nebiye dilekçe yazmaya çalışır ama çok zorlanır. Sürekli iç sesleri, normal ve olması gereken resmiyetten uzak söylemleri yazdıklarının arasına giriyordur.

Serin hakkında düşünceler İşe gittiği gün, Safinaz Hanım Nebiye'yi Serin ile tanıştırır. Serin o yıl liseye tayin olmuş en genç ücretli öğretmendir. O da atanmak istiyordur ve Safinaz Hanım'ın öğüdü ile dilekçe yazarak Ankara'ya götürecektir. Aynı zamanda Ankara'daki barış mitingine katılacaktır. Nebiye Hanım, ısrarlara rağmen trenle gidecek olan Serin ile gitmek istemez. Kendisine farklı bir gün seçer. Serin'e de mesafeli ve ters davranır. Onun sendikalı, solcu ve Kızılbaş olduğunu duymuştur. Diğer öğretmenler gibi ona mesafeli davranmış ve onu budala bir yeniyetme olarak görmüştür.

Kiracı ile edilen kavgalar Sürekli takıntıları ile uğraşan Nebiye'nin oturduğu apartman kentsel dönüşüm için yakın zamanda yıkılacaktır ve apartmanda sadece o ve alt kat kiracısı kalmıştır. Alt kat kiracısı abla, kardeş ile sürekli tartışmaktadır. Annesi yaşarken, abla ile o kavga halindedir. Şimdi de kız kardeşi sürekli Nebiye'yi uyarıyordu. Toza karşı takıntıları olan Nebiye, eline ne gelirse ve özellikle kilimlerini sürekli camdan aşağıya silkelemekte ve eşyalarını sağa sola çekmektedir. Ona ve annesine göre aşağıdakiler uzaylı gibidir. İnsanları adeta iki kısma ayırmakta ve onun durduğu yerde durmayan, onun gibi düşünmeyenleri uzaylı olarak görmektedir. Bu yüzden kiracısı ile tartışırken ona uzaylı Serin diye hitap eder. İyi davrandığı ve sevdiği tek kişi tamirci Murat Usta'dır. Bunun sebebi de eski sevgilisine ve hala sürekli hatırladığı Orkun'a benzetmesidir. Fakat olur olmaz sürekli evdeki işler için adamı araması, Murat Usta'nın karısını da rahatsız etmektedir.

Nebiye Ankara'ya bilet alır Nebiye, Serin ile gitmek istemediği için otobüs bileti almaya gider. Satıcı istediği tarihlerde hiç bilet kalmadığını söyler ve başka tarih önerir. Önerdiği tarih, Serin'in gidiş tarihi olduğu için Nebiye satıcıyı zorlar. Yazıhane de duvarların boş olduğunu fark eder ve hırsızların duvardaki tabloları çaldığını öğrenir. Ona bir bilet bulması halinde anneannesinin çizmiş olduğu tablolardan iki tanesini getirmeye söz verir. Satıcı ile tuhaf muhabbetler yapsa da satıcı kabul eder ve ona sadece çay yapılan yerin karşısındaki tek koltuğun boş olduğunu söyler ve Nebiye bileti alır.

Dilekçe için bekleme sırası Sıkıntılı bir otobüs yolculuğundan sonra Nebiye Ankara'ya gider. Milli Eğitim Müdürlüğündeki Erdal Haymana'yı beklemeye başlar. İş çıkacağı için gecikeceğini söylüyorlardı. Uzun süren bekleme sırasında yaşlı bir adam ölür. O karmaşa da gözü sürekli Nebiye'de olan adam, Nebiye ile tanışır. Otobüs saatine daha zaman olduğu için onu yemek yemeye davet eder. Bekleme sırasında fark edilecek kadar Nebiye'ye bakmasının sebebi ise ölen karısına çok benzemesidir. Bir kokoreççiye yemek yemeye giderler. Nebiye adamın yemek yeme tarzından rahatsız olur. Sipariş ettiği işkembe çorbası da soğuk ve kötü görünümündedir. Bu sebeplerden yemek yemeyi reddeder. Adam sinirlenir ve söylenmeye başlar. Nebiye'nin çorbasını da içer. Bir süre sonra etraftakiler onları sevgili veya eş zanneder. Nebiye adamın ona söylenme ve bağırma durumunu anlayamaz. En sonunda onu ölen karısı yerine koyduğunu anlar ve tedirgin olur. İlk gelen otobüse atar kendini.

Nebiye'nin otobüs yolculuğu Nebiye otobüsle bir süre gittikten sonra yanındaki kadına otogara çok uzak olup olmadığını sorar. Kadın uzaklaştıklarını ama burada inmeyip aynı otobüsle geri dönebileceğini söyler. 20 dakika sonra otobüs tekrar kalkıyordur. Konuşma esnasında Nebiye otobüsün gittiği yerin öz anneanesi Şerife'nin oturduğu semt olduğunu anlar. Fakat 5 yıl önce Şerife ölmüştür. Tuvalet önünde bekleme işini de konuştuğu kadının annesi devralmıştır. Kadın ihtiyaç molası vermesini öğütler ve onu annesin durduğu tuvalete götürür. Ulaştıklarında caminin oradaki tuvalete uğrar ve orada otobüste tanıştığı kadın ve annesi ile kısa bir sohbet yapar. Çantasını onlara emanet ederek tuvalete girer. Çıktığında ona ücret ödetmezler ve Nebiye'ye bir bilet vererek onların misafirleri sayıldığını söylerler.

Nebiye soyulur Fakat işler yolunda gitmez. Nebiye otobüsü kaçırr ve soyulduğunu anlar. Kadınlar cüzdan ve cep telefonunu çalmışlardır. Gara gelince polisleri söylemiştir ama polisler Barış mitingi ile ilgilendikleri için onun vakasıyla sonra ilgilenebileceklerini söylemişlerdir. Otobüs garında simit satan Hacer isimli bir kadın, uzaktan bir derdi olduğu anlaşılan Nebiye'nin yanına gelip onları sormuştur. Ona simit ve çay ikram ederek telefon konusunda yardımcı olabileceğini söylemiştir. Fakat Nebiye kimsenin numarasını hatırlamadığı için telefon edemez. Tek çaresi Serin'in gelmesini beklemektir. Geleceği günü biliyordur ve garda onu bulmayı umar. Simitçi Hacer'in evine davetini de kabul etmeyerek geceyi gardaki bankta geçirir.

Barış mitinginde patlama Sabah olduğunda simitçi ile yeniden karşılaşır. Gece fazlasıyla üşütmüş ve ateşlenmiştir. Toparlanmak için tuvalete gider. O sırada Serin ve nişanlısı Kenan simitçi Hacer'in önünden geçerken simit alırlar ve ilerlerler. Meydan hıncahınç dolmuştur. Halay çekenler, ateş etrafında duranlar ve slogan atanlar vardır. Serin kendisine seslenen birini fark eder. Uzaktan tam seçemese de Nebiye Hanım olduğunu anlar. Ona doğru gitmeye başlar. Birden Nebiye ona doğru gelen Serin'in yere yat diye bağırıldığını duyar. Barış mitingine bombalı saldırı olmuştur. Nebiye saldırının, yüksek ateşinin ve anksiyetesinin etkisi ile olayları mantıklı yorumlayamaz ve hayatının başka bölümleri ile ilgili hayaller görür. Üstü başı toz içindedir, Yanında Selen yatıyordu. Selen ve nişanlısı Kenan olayda ölmüştür.

Nebiye'nin mektubu Tüm olanlardan sonra Nebiye değişik kararlar almıştır. Yazihanede tanıştığı Bekir Bey'e bir mektup yazarak hayatında yaptığı değişiklikleri anlatır. Artık eski okulunun olduğu sınırlarda, bir lisede kütüphane görevlisi değildir. Aldığı son rapor hastalığının hafiflediği, hatta geçmeye yüz tuttuğu yönünde de değildir. Bu sebeple artık eski görevine dönmeyi de arzulamıyordu. Bulduğu evi satmıştır. Murat Usta'dan da vazgeçmiştir. Kiracı olarak daha küçük ve yeni bir eve çıkmıştır. Yıllardır yapmak istediği resim çalışmalarını yapmaya başlamıştır. Bundan böyle yaptığı resimleri ona göndermek istiyor ve onunla paylaşmak istiyordu. Serin'in portrelerini yapmaya başlamıştır.

TEMALAR

Ötekileştirme Toplumun bir kesimini temsil eden Nebiye karakteri üzerinden, ona göre farklı düşünen ve davranan kişiler uzaylı olarak ötekileştirilmiştir. Solcu, sendikacı ve Kızılbaş olan Serin'e diğer öğretmenler temkinli yaklaşmıştır.

Yüzleşme Romanda iki farklı karakter ve toplumun iki farklı yönünü temsil eden Nebiye ve Serin'in, romanın sonunda ölümlerin yaşandığı bir olayla bir noktada buluşabildiklerini görüyoruz. Nebiye, kendisi ile yüzleşerek, yaşadığı halüsinasyonları hayatından çıkarmaya çalışıyor ve yaşadığı zamana adapte olmaya başlıyor.

KARAKTER ANALİZİ

Nebiye (Temizlik hastası)

Karakter Nebiye çocukken bir çok travma geçirmiştir. Bu travmalar sonucu anksiyete bozukluğu yaşamaktadır. Temizlik hastasıdır. Sürekli tozlardan arınmaya çalışıyor. Kimse ile anlaşamayan, huzursuz ve öfkeli birisi. İnsanları pek sevmiyor. Memnuniyetsizliğini de açık açık, bazen oldukça kaba biçimde dışa vuran bir karakter. Takıntıları olduğu için geçmişe ait anılar ve kişiler zaman zaman hayatında yüzünü gösteriyor. Geç kalmaktan ve gençlerden nefret etmektedir.

Aktivite Eskiden edebiyat öğretmenliği yapan Nebiye, psikolojik rahatsızlığı dolayısıyla bir lisede kütüphane sorumlusu olarak çalışmaya başlamıştır. Milli Eğitime dilekçe yazarak eski görevine dönmeye çalışmaktadır. Fal baktırmayı, fal bakmayı sevmektedir. Eskiden Orkun isimli birine aşık olmuş ama ilişkileri bitmiştir. Bu sebeple eve gelen tamirci Murat Usta'yı ona benzetiyor ve kimseye olmadığı kadar ilgili davranıyordu. Anneanesi ve annesi ile beraber büyümüş, onların zaafıklarını almış ve sırasıyla ölmeleri sonucu yalnız kalmıştır. Oturduğu eski apartmanda kiracısı dışında kimse kalmamıştır ve kiracısı sürekli ondan şikayetçidir. Çünkü durmadan pencereden kilimlerin tozunu silkeliyor ve eşyaların yerini değiştirerek aşağıya ses gitmesine neden oluyordur.

ÖRNEK ANILAR

Temizlik hastası Nebiye, okuldan eve gelince paltosunu çıkarmadan ilk fark ettiği şey toz içinde gördüğü yerdeki kilimdi. Üzerindeki sehpayı garç diye yana çekti. Az ötedeki kauçuğu da... Sonra pat pat pat silkelemeye başladı. "Yıllardır yer, zaman tanımaksızın halılarını silkelerdi. Şimdi sırada yine bu kilim kılıklı yolluk vardı. Sabah akşam, yıllarca silkelediği halılar silkelerken eskimişti. Mevsimler geçti üzerinden; renkleri yıldan yıla değişti; gri, bej, yeşil oldu. Sonuncu renk bozkır bir kilimyolluktu. Ancak... ne tozlar bitmişti ne de o."

Takıntılı/Öfkeli Komşusu, Nebiye sürekli eşyaların yerini değiştirerek gürültü yaptığı, kilimlerinin tozlarını penceren silkelediği ve defalarca uyarmalarına rağmen hiç değişmediği için tartışmak için Nebiye'nin kapısına gelir. Hararetli biçimde tartışır. Nebiye için komşusu ve okuldaki yeni ve genç öğretmen Serin aynı kişiyi temsil ettiğinden ona Serin diye hitap etmektedir. "Nebiye, 'Sana baktığım zaman ne görüyorum biliyor musun Uzaylı Serin? Tozlu bir halıdan başka hiçbir şey. Silkele gitsin!' dedikten sonra kapıyı küt diye Jale'nin suratına kapattı."

Serin (Barışçıl)

Karakter Serin, etrafında yaşanan olaylara seyirci kalmak istemeyen ve bir şeyleri değiştirebileceğine inanan, aktif olarak bir şeyler yapmaya çalışan bir kadın. Bu duygularla Ankara'da yapılacak büyük Barış Mitingi'ne gittiğini görüyoruz. Kendinden emin, insancıl ve yardımsever bir karakter.

Aktivite Serin öğretmen olmuş fakat henüz atanamamıştır. Kenan ile nişanlıdır. Sol görüşlüdür ve sendikaya üyedir. Eylemlere aktif olarak katıldığı anlaşılmaktadır. Nebiye'nin bulunduğu okulda ücretli öğretmenlik yapmaya başlamıştır. Nebiye gibi alerjileri vardır ve fal baktırmayı sevmektedir.

ÖRNEK ANILAR

İnsancıl Serin, Ankara'ya gelirken üç kere Nebiye'yi aramış ama Nebiye aramalarını cevaplamamıştır. Barış mitinginin olduğu meydana bir an onu görür gibi olmuştur. Kenan'a birazdan yanında olacağını belirten bir mesaj gönderir. "Nebiye'yi gördüğü yere doğru ilerlemeye başladı. Herkes rengârenkti. Nebiye'nin bu rengin içinde yer alabileceğini düşünmek bile Serin'i mutlu etmişti. Yanılmadığını kısa süre sonra anladı. Evet, karışındaki Nebiye'ydi."

Aktif/ Kendinden emin Serin, barış mitingine katılmak için, Milli Eğitim Müdürlüğü'ne vereceği dilekçeyi aynı zaman denk getirmeye çalışır. Nişanlısı Kenan ile birlikte gideceklerdir ve heyecanlıdır. Fakat sohbet esnasında Nebiye ve diğer öğretmenler Serin'i biraz uçar buluyorlardı ve Nebiye barış adı altında yapılan bu eylemlerden bıktığına dair cümleler etmişti. Serin de söylenenler karşısında sessiz kalmamıştır. "Eline silah alanlar kim, tam olarak anlayamadım!" diye diretti Serin. Evet kırmızıydı hatta ateş." Siz ne diyorsunuz Allah aşkına... Kimin elinde silah var kimin elinde kalem var belli değil mi?"